

บทที่ ๔

บุคคลชั้นนำ : คุณสมบัติ และบทบาท

คงที่ไ้กล่าวมาแต่บทแรกแล้วว่า วิธีการในการจัดหาตัวบุคคลชั้นนำในครั้งนี ผู้วิจัยจะทำได้แต่เพียงดูรายชื่อผู้ที่อยู่ในตำแหน่งทางการต่าง ๆ ที่สำคัญในชุมชนบ้านโคกวัดกอน ต่อจากนั้นผู้วิจัยจะสัมภาษณ์พูดคุยเพื่อค้นหาตัวบุคคลชั้นนำที่มีคนรู้จักมากที่สุด ภายหลังจากจะศึกษาถึงเรื่องราวความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน การกำหนดและกำหนดโครงการหรือนโยบายสำคัญต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งนี้เพื่อการประเมินและวิเคราะห์ถึงภาวะผู้นำ ชนิดของอำนาจของบุคคลในบุคคลชั้นนำแต่ละราย ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการสัมภาษณ์ชาวบ้านทั่วไปในชุมชนบ้านโคกวัดแล้ว ยังทำการสัมภาษณ์เจาะลึกลงไปเฉพาะตัวบุคคลที่รับการเสนอชื่อว่าเป็นบุคคลชั้นนำของชุมชนอีกด้วย

เรื่องที่เราจะนำมาศึกษากันอย่างละเอียดในบทนี้คือ

๑. คุณสมบัติของบุคคลที่เป็นบุคคลชั้นนำ
๒. บทบาทสำคัญต่าง ๆ ที่บุคคลที่เป็นบุคคลชั้นนำแต่ละรายมีต่อกิจการของชุมชน

วิธีการ เสนอนั้น เราจะเสนอเป็นรายบุคคลไปพร้อมด้วยรายละเอียดตามหัวข้อทั้งสองนี้

รายชื่อบุคคลชั้นนำในชุมชนบ้านโคกวัดที่ได้จากกรรมวิธีการศึกษาดังกล่าวนี้นี้มีดังต่อไปนี้

พอ ชูเกียรติ

ตำแหน่งปัจจุบันคือ - เจ้าอาวาสวัดศากตลิตโคกวัด

พอ มานะ บาคหลวง

ปัจจุบัน เป็นประจำวัดคาทอลิกโคกวัด

พอ ไพจิต สายจิต

ตำแหน่งปัจจุบัน คือ - ครูประจำโรงเรียนเทวรักษ์

- ประธานกรรมการ เคร คิถุญเนี่ยน

- รองประธานคณะกรรมการ กลางสภาวัดคาทอลิกโคกวัด

นาย สมาน สายบัว

ตำแหน่งปัจจุบันคือ - ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ (เป็นเขตหมู่บ้านตามการปกครอง

ซึ่งรวมทั้งชุมชนบ้านโคกวัดและชุมชนบ้านหนองสะแก)

- กรรมการ โดยตำแหน่งของคณะกรรมการ สุขาภิบาล

โคกปีบ

- ประธานคณะกรรมการ เงินกู้ของสำนักงาน เคร คิ

ญูเนี่ยน

นาย บานเย็น โยชี

ตำแหน่งปัจจุบันคือ - ประธานคณะกรรมการ กลางสภาวัดคาทอลิกโคกวัด

- กรรมการสุขาภิบาลโคกปีบ (โดยการเลือกตั้ง

จากประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตสุขาภิบาล

โคกปีบ)

เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ จะขอเสนอรายชื่อคณะกรรมการที่สำคัญ
ของชุมชนบ้านโคกวัด คือ คณะกรรมการกลางสภาวัดและคณะกรรมการ เคร คิถุญเนี่ยน
พัฒนากสิกร โคกวัดดังนี้

คณะกรรมการกลางสภาวักดา (สมัยปัจจุบัน)

ลำดับที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง
๑	นายบานเย็น โยธี	ประธาน
๒	นายไพจิต	รองประธาน
๓	นายบัญญัติ บุญทัน	เลขานุการ
๔	นายวิถึ ชาวดี	เหรัญญิก
๕	นายกองยัง สวดหลี่	กรรมการฝ่าย สวน
๖	นายเซเกียรติ จงดี	กรรมการฝ่าย นา
๗	นายคำรง ชาวดี	กรรมการฝ่ายภายในโบสถ์
๘	นายล้ำควด โยธี	กรรมการฝ่ายสุสาน
๙	นายถาวร สายบัว	กรรมการฝ่ายสันตนาการ
๑๐	นายสงัด โกสาค	กรรมการฝ่ายโภชนาการ
๑๑	นายสมุทร โยธี	กรรมการฝ่ายนอกโบสถ์

คณะกรรมการบริหาร เครดิตยูเนียนพัฒนา

ลำดับที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง
๑	นายไพจิต	ประธานกรรมการ กลาง
๒	นายดำรง เชาวดี	รองประธานกรรมการ กลาง
๓	นายสฤต เชาวดี	เลขานุการ
๔	นายอุทัย เสี่ยวเส็ง	นายทะเบียน
๕	นายบัญญัติ บุญทัน	เหรัญญิก ที่ ๑
๖	นส.มัลย์ ไทยญาณุสร	เหรัญญิก ที่ ๒
๗	นายอำนาจ สายบัว	กรรมการประสานงาน
๘	นายสมาน สายบัว	ประธานคณะกรรมการฝ่ายเงินกู้
๙	นายภิรมย์ เชาวดี	รองประธานคณะกรรมการฝ่ายเงินกู้
๑๐	นายวิจิตร ฮวดเหล็ก	เลขานุการ
๑๑	นางแสงอรุณ รักคิค	กรรมการ
๑๒	นายประเทือง ชงชัย	กรรมการ
๑๓	นายถาวร สายบัว	ประธานกรรมการฝ่ายตรวจสอบ
๑๔	นายอำไพ พาลี	รองประธานกรรมการฝ่ายตรวจสอบ
๑๕	นายประยูร ชินสมบุญ	เลขานุการ
๑๖	นายสลับ โยสี	กรรมการ
๑๗	นายสมชาติ ไทยญาณุสร	กรรมการ
๑๘	นายบุญมี รักคิค	ประธานคณะกรรมการฝ่ายศึกษา
๑๙	นายประทวน ชงชัย	รองประธานคณะกรรมการฝ่ายศึกษา
๒๐	นส. สมควร ศักดิ์สงฆ์	เลขานุการ

ก. พอชู่ เกียรติ เจ้าอาวาสวัดคทาตลิกโคกวัด อายุ ๕๑ ปี เกิดที่
จังหวัดจันทบุรี การศึกษา มัธยมศึกษา ๔ วิทยาลัยศาสนาคาทอลิกที่ป็นัง

จุดมุ่งหมาย หลังจากจบวิทยาลัยศาสนาแล้ว พอชู่ เกียรติ ก็บวชและใช้
ชีวิตในเพศของนักบวชคทาตลิกตลอดมา โดยที่ท่านตั้งใจว่า ท่านจะเป็นนักบวชใน
ศาสนาคาทอลิกเช่นนี้ไปตลอดชีวิต พอชู่ เกียรติ ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ครบครวัของ
ท่านนั้น เป็นครบครวัที่มีศรัทธาและปีติในศาสนาคาทอลิกอย่างมาก จึงสนับสนุน
อย่างมากที่เคียวที่จะให้ท่านเป็นสงฆ์ให้ได้

บทบาท บทบาทของพอชู่ เกียรติ เป็นบทบาทที่ติดมากับตำแหน่งสงฆ์ ซึ่ง
จะกล่าวรายละเอียดในบทที่ว่าด้วยการวิเคราะห์อำนาจ

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านทั่วไปถึงภาวะการ เป็นผู้นำของพอชู่ เกียรติ
ในฐานะ "พอ" ของชาวบ้านจะเป็นบุคคลที่ชาวบ้านส่วนใหญ่นึกถึงเป็นอันดับแรก
เมื่อคนเกิดมีปัญหาคือเป็นความทุกข์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความทุกข์อันทางใจ
ชาวบ้านมีปัญหาคืออะไร ก็มักจะไปปรึกษาทุกข์หรือขอคำปรึกษาแนะนำจากท่าน มีปัญหา
การขัดแย้งต่าง ๆ ทั้งจากภายในครอบครัว เครือญาติและบางครั้งก็ระหว่างเพื่อนบ้าน
ก็มักจะนำไปให้ "พอ" เป็นผู้ตัดสินไกลเกลี่ย ทั้งนี้ด้วยความเชื่อที่ว่า "พอ" เป็น
ผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ที่มีแต่ความดี นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ สายตากว้างไกล
เพราะมีการศึกษาในระดับที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับชาวบ้านส่วนใหญ่ของชุมชน
และ "พอ" ยังเป็นผู้ที่ติดต่อกับคนภายนอกชุมชนโคกวัดอยู่เสมอ ๆ เช่น กรุงเทพฯ
เชียงใหม่ อุบลราชธานี ฯลฯ ดังนั้นในสายตาของชาวบ้านส่วนใหญ่แล้วคำแนะนำ
สั่งสอนจาก "พอ" จึงเป็นคำแนะนำที่หวังคืออย่างยิ่งและถูกต้องทันสมัยเสมอในสายตา
ของชาวบ้านส่วนใหญ่แล้วบุคคลใดที่มีเรื่องขัดแย้งกับ "พอ" แล้วบุคคลนั้นเป็นคนเลว
เสมอ ส่วนบุคคลใดที่ "พอ" สนับสนุนว่าเป็นคนดีชาวบ้านส่วนใหญ่ก็มักจะเห็นด้วยว่า
เขาเป็นคนดี ดังนั้นจึงนับว่า "พอ" เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลสูงมาก สำหรับชาวบ้าน
ส่วนใหญ่

ข. พอ มานะ บาดหลวงวัดคาทอลิกโคกวัด อายุ ๓๕ ปี เกิดที่บ้าน
หัวไผ่ อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี การศึกษา จบ ม.ศ. ๕ ที่ รร. อัสสัมชัญ
ศรีราชา วิทยาลัยศาสนาคาทอลิก ปีนัง

จุดมุ่งหมาย เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอย่างมากที่จะให้
เป็นสงฆ์ในศาสนาคาทอลิก ตั้งแต่พomanะยังเป็นเด็ก พ่อของท่านมักจะกล่าวเสมอ
ว่า อยากเห็นลูกชายสักคนหนึ่งบวชเป็นสงฆ์ พ่อก็กับพomanะ เป็นเด็กที่เรียนดีที่สุดใน
ในครอบครัว พ่อของท่านจึงรักมากที่สุด พ่อของท่านจึงเลือกและสนับสนุนพomanะ
เป็นนักบวชให้ได้ ซึ่งพomanะในตอนที่เป็นเด็กอยู่นั้นก็ทำตามความต้องการของพ่อ
เพียงเหตุผลที่ว่า เพื่อตามใจพ่อเท่านั้นเอง แต่พอโตขึ้นแล้วก็มีความรู้สึกว่าตนเอง
ชอบชีวิตของการ เป็นนักบวช และตั้งใจว่าจะเป็นนักบวชหรือสงฆ์คาทอลิกเช่นนี้
ตลอดชีวิต เพื่อการเผยแพร่ศาสนา เพราะตนเองก็ขอเสมอว่าจะเป็นทหารกล้าที่ดี
ที่สุดในกองทัพธรรมของพระเจ้า จากการสัมภาษณ์เพื่อหาจุดมุ่งหมายของท่านใน
ขณะนี้ได้ความว่า งานหลักของท่านในขณะนี้สำหรับชุมชนบ้านโคกวัดก็คือการที่จะ
พยายามแก้ปัญหาเยาวชนหรือวัยรุ่นที่หนีได้ วัยรุ่นพวกนี้เป็นพวกที่จบการศึกษาแล้ว
แต่ยังไม่มีงานทำเป็นหลักฐาน จึงมีเวลาว่างมากมักจับกลุ่มคุยกัน ดื่มสุรา เล่นการ
พนันกันเสมอ ๆ บางครั้งไม่มีเงินใช้ก็ลักเล็กขโมยน้อยเป็นที่เคืองครุ อนุรักษ
ชาวบ้านทั่วไป อีกประการหนึ่งที่พomanะสังเกตเห็นก็คือพวกวัยรุ่นเหล่านี้เห็นทางจาก
ศาสนา มาก แม้กระทั่งวันอาทิตย์พวกนี้ก็ไม่สนใจที่จะเข้าโบสถ์

ผลงานที่พomanะได้ทำไปในขณะนี้แล้วก็คือ การตั้งกลุ่มเยาวชนโคกวัด
โดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะพัฒนาให้เยาวชนพวกนี้เป็นคนโดยสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ความสมบูรณ์ในทางจิตใจ ซึ่งท่านให้ความหมายว่าเป็นจิตใจที่เต็มไปด้วยความรัก
เมตตาและเสียสละต่อชุมชน ในการรวมกลุ่มเยาวชนนี้ ท่านได้นำวิธีการต่าง ๆ
มาใช้มากมาย เนื่องจากปัจจุบันเป็นระยะของการ เริ่มต้นของการรวมกลุ่มวิธี
การต่าง ๆ ที่ท่านนำมาใช้กับกลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้ ก็คือ การแข่งขันกีฬา ที่บอบที่สุดได้แก่

การแข่งขันฟุตบอล การแข่งขันนี้บางครั้งก็จัดขึ้นในชุมชน โคกวัดโคยไชบริ เวณสนาม
 ของโรงเรียนเทวรักษ์เป็นสนามแข่งขัน นอกจากนี้พอมานะยัง เป็นผู้นำทีมฟุตบอล
 ของกลุ่มเยาวชนโคกวัดนี้ไปแข่งตามสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือตามชุมชน
 คาทอลิกต่าง ๆ จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า พอมานะจะให้ความสนิทสนม เป็น
 กันเองกับพวกหนุ่มสาวเหล่านี้อย่างมาก การทำเช่นนี้ท่านให้เหตุผลแก่ผู้ทำวิจัยว่า
 เพื่อเด็กจะได้ฝึกงานซึ่ง เป็นการสะดวกที่ท่านจะแนะนำสั่งสอน โดยใช้หลักการทาง
 ศาสนา เข้าสอดแทรก ตลอดเวลาเมื่อโอกาสอำนวยให้ และวิธีการนี้ยัง เป็นการ
 สะดวกที่จะทำให้เกิดการรวมกลุ่มในระยะแรก เพราะ เด็กพวกนี้ยังชอบสนุกอยู่
 ถ้าเราเคร่งครัดเกินไปเด็กพวกนี้จะหนีไปหมด เราต้องพยายาม เข้าหาเด็กเหล่านี้
 และทำให้พวกเขาอยู่กับเราให้นานที่สุดหรือตลอดไปเพื่อที่เราจะได้ นำเขาไปในทาง
 ที่เราต้องการได้

นอกจากการพากลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้ไปแข่งขันที่ตามสถานที่ต่าง ๆ แล้ว
 พอมานะยังตั้ง โรงงานทำอิฐขึ้น โดยที่ท่านกู้เงินจากคณะสงฆ์มาเจ็ดหมื่นบาท ใน
 ระยะเริ่มแรกของงานทำอิฐนี้ท่านยัง เป็นผู้จัดการ เองและควบคุมการทำงานของ
 คนงาน ๑๐ คน ซึ่งคนงานเหล่านี้ก็คือพวกวัยรุ่นในกลุ่มเยาวชนโคกวัดนั่นเอง
 โดยความตั้งใจของท่านแล้ว โรงงานทำอิฐแห่งนี้ก็คือสมบัติของกลุ่มเยาวชนโคกวัด
 ในที่สุดนั่นเอง ซึ่งโรงงานนี้จะบริหารและดำเนินงานทุกอย่างโดยสมาชิกของกลุ่ม
 เยาวชนแห่งนี้ แต่เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มนี้ยังไม่เคยทำงานอย่างนี้มาก่อน และเงินที่
 ลงทุนก็เป็นเงินกู้จากคณะสงฆ์มา และท่านยังชำระหนี้ไม่หมด ท่านจึงต้องเข้า
 ควบคุมและบริหารงานเองไปพลางก่อน แต่ถ้าเงินที่กู้อาจสามารถชำระหนี้คืนได้
 หมดแล้ว และเด็กวัยรุ่นเหล่านี้เริ่มเป็นงานแล้ว ท่านจะค่อย ๆ ปล่อยงานออก
 จากความรับผิดชอบของท่านและให้พวกวัยรุ่นพวกนี้รับงานต่อจากท่าน และทำกันเอง
 รับผิดชอบทุกอย่างกันเองในที่สุด

กิจกรรมที่ท่านทำอยู่ขณะนี้ก็อย่างหนึ่งก็คือ การตั้งกลุ่มเลี้ยงเบ็ดเลี้ยงไก่ ซึ่งก็ดำเนินงานโดยกลุ่มเยาวชนโคกวิคอีกเช่นกัน นอกจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไป ในขณะนี้แล้ว ท่านยังมีโครงการที่จะให้กลุ่มเยาวชนโคกวิคตั้งบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ขึ้นอีกด้วย

จะเห็นว่าพอมานะ เป็นสงฆ์ที่สนใจชีวิตของชาวบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มที่มีปัญหาอย่างกลุ่มวัยรุ่นมากที่สุด และท่านมักจะพูดของท่านลงมาช่วย เหลือหาทางแก้ปัญหาเหล่านี้เสมอ ผู้วิจัยได้ยื่นพอมานะกล่าวแก่ชาวบ้านเสมอว่า ท่านเป็นคนที่เกิดจากถิ่นอื่น แต่เมื่อคณะสงฆ์ส่งท่านมาประจำที่โคกวิค ท่านก็ตั้งใจว่าจะทำประโยชน์ให้กับชาวบ้านโคกวิคให้มากที่สุดเท่าที่ท่านจะสามารถทำได้ สิ่งต่าง ๆ ที่ท่านสร้างไว้ก็ติดตามท่านไม่ได้ ผลประโยชน์ซึ่งเกิดขึ้นกับงานที่ท่านสร้างไว้ท่านก็ไม่ต้องการที่จะรับ เพราะท่านถือว่าท่านเป็นสงฆ์และจะเป็นสงฆ์ตลอดชีวิต ถ้าจะเป็นคนอยากได้ประโยชน์เป็นเงินเป็นทองจากงานที่ท่านทำแล้วสะสม สิ่งเหล่านี้ไว้เพื่อความสุขสบายส่วนตัวแล้ว ท่านคิดว่าท่านควรจะสึกออกไปเป็นคณาสาธุชนเสียดีกว่า

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านและผู้นำคนอื่น ๆ ในชุมชนบ้านโคกวิค เพื่อหาภาวะผู้นำของพอมานะ ผู้วิจัยไม่เคยพบเลยว่ามีผู้ใดกล่าวว่า พอมานะเป็นคนไม่ดี มีแต่ผู้วิจัยจะได้ยินคำสรรเสริญเกี่ยวกับพอมานะ เห็นได้เด่นชัดว่าชาวบ้านเกือบทุกคนรักและนับถือพอมานะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนวัยรุ่น ตลอดจนถึงเด็กเล็กจะสนิทสนมกับพอมานะอย่างมาก ชาวบ้านกับพอมานะไม่เคยมีความขัดแย้งกันเลย

ค. นายไพจิตร อายุ ๕๕ ปี ครู โรงเรียนเทวรักษ์ เกิดที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา การศึกษา จบมัธยมปีที่ ๖ พิเศษมัธยม (พ.ม.)

เดิมนายไพจิตร อยู่ที่ตัวจังหวัดฉะเชิงเทรา ย้ายครอบครัวเข้ามาอยู่ในชุมชนบ้านโคกวิค เมื่อปี ๒๕๐๘ ครอบครัวของนายไพจิตร นอกจากจะมีรายได้จากค่าสอนหนังสือของนายไพจิตร ซึ่งสอนในโรงเรียนเทวรักษ์แล้ว รายได้ส่วนสำคัญ

อีกส่วนหนึ่งมาจากการค้าขาย โดยภรรยาของนายไพจิตร เป็นผู้ดำเนินงานค้าขายนี้ส่วนใหญ่ เดิมครอบครัวนี้ยากจนมาก นายไพจิตร เสด็จให้ผู้วิจัยฟังว่า เดิมครอบครัวยากจนมาก เมื่อมาอยู่ในชุมชนบ้านโคกแก้วใหม่ ๆ นั้น ต้องซื้อข้าวสารมากินครั้งละหนึ่งลิตร ทอมาพอกาของนายไพจิตร ได้ให้เงินแก่ครอบครัวนี้เอาไปทำทุนค้าขาย ครอบครัวนี้จึงทำการค้าขายเรื่อยมาจนในที่สุดภรรยาของนายไพจิตร ก็เป็นคนดำเนินการค้าขายอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ฐานะความเป็นอยู่ก็จัดได้ว่าค่อนข้างดีคนหนึ่ง (ในปัจจุบัน)

จุดมุ่งหมาย นอกจากจะทำงานเพื่อความมีกินมีใช้ของครอบครัวแล้ว จุดมุ่งหมายส่วนหนึ่งของนายไพจิตร ก็คือ จะพยายามทำงานเพื่อส่วนรวมให้มากที่สุดที่สามารถจะทำได้ นายไพจิตรต้องการที่จะเห็นความเจริญและความมั่งคั่งต่าง ๆ เกิดในชุมชนบ้านโคกแก้วแห่งนี้

ผลงานต่าง ๆ ของนายไพจิตร ที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมในชุมชนบ้านโคกแก้วที่สำคัญก็คือการร่วม เป็นผู้บุกเบิกในการ ก่อตั้งกลุ่ม เคารุติคุณเนี่ยนขึ้นมา นอกจากนี้ยังเป็นผู้ร่วมในการ ก่อตั้งคณะกรรมการวัดเมื่อ ๑๐ กว่าปีมาแล้ว (ผู้ริเริ่มตั้งคณะกรรมการวัดซึ่งมีการร่างระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวัดไว้อย่างชัดเจน ก็คือ บาทหลวงธานี เซเวอติณี ท่านผู้เป็นชาวอิตาลี เคยประจำอยู่วัดโคกแก้วเมื่อ ๑๐ ปีก่อน) ตลอดเวลาที่ผ่านมานายไพจิตร เป็นผู้หนึ่งที่ประสบกับปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการดำเนินงานของ เคารุติคุณเนี่ยนอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวนี้นอกจากจะเป็นเรื่องของความไม่เข้าใจของชาวบ้านที่เป็นสมาชิกของกลุ่มแล้ว ยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งในวิธีดำเนินงานอีกด้วย เพราะความรู้ความชำนาญในงานค้านี้กรรมการแต่ละคนก็ไม่เคยมีมาก่อนเลย ทำให้มีการผิดพลาดบ่อย นอกจากนี้กรรมการแต่ละคนก็มักยึดถืออารมณ์ของตนเป็นใหญ่ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาในการบริหารงาน ปัจจุบันปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลงไปมากแล้ว เพราะกรรมการส่วนใหญ่มีประสบการณ์ เคยชินกับการถกเถียงปัญหาและการรับผิดชอบร่วมกันมากขึ้น

นอกจากนี้งานชิ้นสำคัญ ๆ ดังกล่าวแล้ว นายไพจิตรมักเสนอตัวเองไปมีส่วนร่วมเกือบทุกครั้งที่ในงานส่วนรวมของชุมชนบ้านโคกแก้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดสถานที่ในงานพิธีสำคัญทางศาสนา

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน เพื่อหาภาวะการ เป็นผู้นำของนายไพจิตร ชาวบ้านส่วนใหญ่นั้นกล่าวขว้ถึงนายไพจิตรว่าเป็นครูที่น่านับถือ เป็นคนทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวม ที่เป็นเช่นนี้นอกจากการทำดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของนายไพจิตร แล้ว ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการที่นายไพจิตร เป็นครูสอนหนังสือที่หมู่บ้านนี้มานานถึง ๑๐ ปีมาแล้ว จึงใกล้ชิดกับชาวบ้านซึ่งก็คือ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียน ที่นายไพจิตร สอนมาเกือบหมดทั้งหมู่บ้านนั่นเอง นอกจากชาวบ้านทั่วไปแล้ว ในบรรดาผู้นำชุมชนด้วยกันก็กล่าวกับผู้ทำวิจัยโดยสอดคล้องกันว่านายไพจิตร เป็นผู้ที่ เสียสละและ เข้มแข็งในงานของส่วนรวม

นายไพจิตร ได้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญในคณะกรรมการต่าง ๆ ในชุมชน บ้านโคกแก้วมาตลอด เช่น ตำแหน่ง เหน้ญญิก ในคณะกรรมการ กลาง เกร คิฎุ เนียน ในปีหนึ่งซึ่ง เป็นปีที่ เริ่มจัดตั้ง (รับช่วงต่อจากนายบานเย็น โยธี) จนถึงปีที่ ๕ ต่อจากนั้นก็ เป็นประธาน กรรมการ กลางของ เกร คิฎุ เนียนมาถึงปัจจุบัน นอกจากนั้น นายไพจิตร ยังดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการ กลางสภาวัดคาทอลิกโคกแก้ว อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

ง. นายสมาน สายบัว ผู้ใหญ่บ้านโคกแก้ว อายุ ๕๑ ปี เกิดที่ชุมชน บ้านโคกแก้ว การศึกษา จบประถมปีที่ ๔ และ เรียนชั้นมัธยมปีที่ ๓ แต่ไม่จบ นายสมาน เป็นผู้ที่เกิดในตระกูล สายบัว ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่และสำคัญของชุมชนบ้านโคกแก้ว ดังจะเห็นได้จากตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ของคณะกรรมการที่สำคัญของชุมชน บ้านโคกแก้ว จะมีบุคคลซึ่งอยู่ในตระกูล สายบัว เข้าดำรงตำแหน่งอยู่มากมายในปัจจุบัน

นายสมาน เป็นผู้ที่เกิดและเติบโตมาในชุมชนบ้านโคกแก้ว ในอดีตพ่อของนายสมานเป็นผู้ใหญ่บ้านที่ชุมชนนี้มาก่อน จนอายุได้ ๒๐ กว่าปี จึงได้ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เมื่อนายสมานเรียนจบชั้นประถมศึกษาที่ ๔ ก็ได้เป็นครูสอนหนังสือในโรงเรียนเทวรักษ์ ซึ่งตอนนั้นนายสมานบอกว่าเป็นโรงเรียนประจำอยู่ การที่นายสมานเข้าไปสอนในโรงเรียนนี้ก็โดยการชักนำของบาทหลวงที่ประจำอยู่วัดคาทอลิกโคกแก้วในสมัยนั้น นายสมานเป็นครูสอนอยู่ได้ ๗ ปี ก็เกิดสงครามอินโดจีน โรงเรียนเทวรักษ์ถูกสั่งปิด โบสถ์และวัดคาทอลิกโคกแก้วถูกเผา มีชาวบ้านหลายคนที่ถูกทางตำรวจจับโดยตั้งข้อหาว่า พวกชาวบ้านเป็นสายให้ข้าศึก (ฝรั่งเศส) นายสมานจึงหนีออกจากชุมชนบ้านโคกแก้ว และไปเรียนต่อที่โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา (โดยการชักนำของพระบาทหลวง) เรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ก็ถูกเกณฑ์เป็นทหารไปรบสงครามเอเชียบูรพา นายสมานเป็นทหารอยู่ ๔ ปีจึงได้รับการปลดออกจากประจำการ แล้วนายสมานก็กลับมาอยู่ที่ชุมชนบ้านโคกแก้ว ต่อมาได้เข้าเป็นครูสอนโรงเรียนเทวรักษ์ ซึ่งเปิดขึ้นใหม่ ๆ แต่มีฐานะเป็นโรงเรียนราษฎร์ ต่อมานายสมานได้ลาออกจากการเป็นครูสอนหนังสือ มาทำสวน ทำไร่ พอดีกับพ่อของนายสมานลาออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านจึงเห็นควรให้ นายขุนไร ชุนหลี่รับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านต่อไป (แต่ทางราชการยังไม่ได้รับรองตำแหน่งนี้) ต่อมาอีกปีหนึ่ง ทางราชการได้แต่งตั้งให้ นายบุญมี เป็นผู้ใหญ่บ้าน ในระยะที่นายบุญมีเป็นผู้ใหญ่นั้น นายสมานได้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ต่อมานายบุญมีพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากนายบุญมีมีคดีและหนีออกจากหมู่บ้านไป ทางอำเภอได้มาขอร้องให้นายสมานรับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านต่อจากนายบุญมี นายสมานจึงรับตำแหน่งนี้เมื่อปี ๒๕๐๓ และดำรงตำแหน่งนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

จุดมุ่งหมาย นายสมานนั้นจัดได้ว่า เป็นคนขยันในการทำมาหากิน ต้องการจะเห็นความรุ่งเรืองของครอบครัว แต่ที่เกี่ยวกับส่วนรวมนั้น นายสมานกล่าวแก่ผู้ท้าววิจัยว่า "อยากเห็นความสงบสุขในหมู่บ้านแห่งนี้" แต่ในคำอื่น ๆ เช่น

การส่งเสริมอาชีพ การแก้ปัญหาเยาวชน ฯลฯ นายสมานไม่มีความสนใจแต่อย่างใด และมองว่าไม่เห็นมีปัญหาอะไรเลย

ผลงานต่าง ๆ ของนายสมาน ที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมในชุมชนบ้านโคกแก้ว ที่สำคัญคือการรักษาความสงบสุขหรือการปราบปรามโจรผู้ร้าย ทั้งนี้เพราะในระยะปี ๒๕๐๓ นั้น ชุมชนบ้านโคกแก้วยังมีสภาพที่ค่อนข้างจะเป็นป่า ทลาคีในหมู่บ้านก็ยังมี (ทลาคีเมื่อ ๑๐ กว่าปีมานี้เอง) ชุมชนบ้านโคกแก้วในตอนนั้นยังมีนักเลงและโจรผู้ร้ายอยู่มาก นอกจากนั้นยังมีโจรผู้ร้ายจากชุมชนทางไกลเข้ามาจับปล้นชาวบ้าน โคกแก้วให้ได้รับความเดือดร้อนอยู่เสมอ พอได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน นายสมานก็เรียกพวกนักเลงหรือโจรผู้ร้ายต่าง ๆ เขามาพบ นายสมานเล่าให้ฟังว่าพวกนี้อันที่จริงแล้วก็รู้จักกันกันดี ส่วนเมื่อกี้เป็นลูกหลานหรือญาติ ๆ กันทั้งนั้น นายสมานได้ขอร้องพวกนี้ว่าอย่าได้เข้ามาทำความยุ่งยากให้กับคนในเขตนี้เลย ถ้าจะทำขอให้ไปทำในเขตอื่น ถ้าไม่เชื่อกันก็มองหน้ากันไม่ได้ แต่ถ้าเชื่อกันก็เป็นญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูงกันต่อไป และถ้าบังเอิญไปเสียที่ใครมาในถิ่นอื่นที่อยู่นอกชุมชนบ้านโคกแก้ว คนก็จะได้ช่วยเหลือกันได้เต็มที่ ตั้งแต่นั้นมาความสงบสุขก็เกิดขึ้นในชุมชนบ้านโคกแก้ว นอกจากการรักษาความสงบในชุมชนบ้านโคกแก้วแล้ว นายสมานยังได้เคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ เคารุคิยุเนี่ยน ประธานกรรมการวัดมาหลายสมัย ซึ่งถือกันว่าเป็นตำแหน่งที่สำคัญในชุมชนนี้ ตัวอย่างเช่น ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ เคารุคิยุเนี่ยนตั้งแต่สมัยที่ ๑ - ๗ โดยตลอด

ปัจจุบันนอกจากจะดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ แล้ว นายสมานยังดำรงตำแหน่งประธานกรรมการฝ่ายเงินกู้ของสำนักงาน เคารุคิยุเนี่ยนพัฒนาการศึกษาโคกแก้ว

จ. นายบานเย็น โยธี อายุ ๔๑ ปี เกิดที่ชุมชนบ้านโคกแก้ว การศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นายบานเย็น เกิดในตระกูล โยธี ซึ่งเป็นตระกูลดั้งเดิมตระกูลใหญ่และสำคัญของคนบ้านโคกแก้วนี้ แม่กระทิงปัจจุบันนี้สมาชิกในตระกูลโยธีหลายคนก็ดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการกลางของสภาวัดฯ และกรรมการในกลุ่ม เครดิตยูเนียนฯ นายบานเย็นเป็นผู้ที่เกิดและเติบโตในชุมชนบ้านโคกแก้วโดยตลอด ปัจจุบันครอบครัวของนายบานเย็นมีอาชีพรับจ้าง (เป็นเจ้าของรถจักรยานและขับรถจักรยาน) และทำไร่มันสำปะหลังและเลี้ยงไก่ ฐานะทางครอบครัวจัดได้ว่ามีฐานะในระดับดีในระดับนำของชาวบ้าน

จุดมุ่งหมาย นายบานเย็น กล่าวกับผู้ทำวิจัยว่า ตนเองเป็นคนที่เกิดในบ้านโคกแก้ว มีบรรพบุรุษเป็นคนโคกแก้ว ทำมาหากินในโคกแก้ว และคิดว่าคงจะตายในบ้านโคกแก้ว นอกจากจะตั้งใจทำมาหากินเพื่อสร้างฐานะทางครอบครัวและส่งลูก ๆ ให้มีการศึกษาแล้ว จุดมุ่งหมายอีกอย่างหนึ่งในชีวิตคือ จะพยายามสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นในบ้านโคกแก้วนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผลงานต่าง ๆ ที่นายบานเย็นได้ทำมาก็คือ การเป็นผู้ริเริ่มและทำงานในกลุ่มเครดิตยูเนียนอย่างแข็งขันมาตลอด ตั้งแต่เริ่มตั้ง นอกจากนี้ยังเป็นกรรมการในคณะกรรมการวัดฯ มาตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน คณะกรรมการของวัดได้เปลี่ยนสภาพมาเป็นสภาวัดคาทอลิกโคกแก้ว นายบานเย็นก็ได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการกลางของสภาวัดฯ นอกจากงานสองอย่างนี้แล้ว นายบานเย็นยังเป็นผู้ริเริ่มและนำโครงการต่าง ๆ เข้ามาในชุมชนนี้ เช่น โครงการทำถนนและปรับปรุงถนนในชุมชนบ้านโคกแก้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนดินลูกรังที่ทำจากตลาดหมู่บ้านไปยังไร่หรือสวนที่อยู่หลังโคกแก้ว (ทางออกไปทางใต้ชุมชนบ้านโคกแก้ว) นายบานเย็นเป็นผู้นำในการก่อสร้างทางสายนี้ที่เข้มแข็งมาก

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านทั่วไป เพื่อหาภาวะการเป็นผู้นำของนายบานเย็น ชาวบ้านทั่วไปเกือบทั้งหมดจะกล่าวถึงนายบานเย็นด้วยความนิยมยกย่องว่าเป็นคนดี ไม่ขี้เหล้าเมายา ขยันทำงาน ชอบช่วยงานของส่วนรวม โดยเฉพาะ

งานที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธแล้ว นายบานเย็นมักจะเข้าร่วมด้วยและเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงจนชาวบ้านเห็นไ้ชัด จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับพ่อเจ้าวัด คนปัจจุบันถึงนายบานเย็น ผู้วิจัยเห็นไ้ชัดเจนว่า พ่อเจ้าวัดนิยมและสนับสนุนนายบานเย็นมาก ตัวอย่างเช่น "นายบานเย็นเป็นคนดี" "ช่วยงานของทางวัดและส่วนร่วมทุกอย่าง" และที่สำคัญคือ นายบานเย็นไม่เคยมีเรื่องขัดแย้งกับทางวัด และจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนคนอื่น ๆ ไ้ความว่า ไม่เพียงแต่พ่อเจ้าวัดคนปัจจุบันเท่านั้นที่นิยมและสนับสนุนนายบานเย็น พ่อเจ้าวัดทุกคนที่เข้ามาประจำอยู่วัดคาทอลิก โศกวัตตั้งแต่อดีตมักจะเข้ามาพูดคุยกับนายบานเย็นที่บ้านของเขาเสมอ ๆ จึงกล่าวไ้ว่า นายบานเย็นเป็นผู้ที่ทางพระบาทหลวงสนับสนุนมากที่สุด เมื่อตอนที่มีการคัดเลือกกำนันตำบล โศกปิบ ทางพระบาทหลวงก็สนับสนุนนายบานเย็น แต่นายบานเย็นยังไม่ยอมสมัคร โดยอ้างว่ายังไม่พร้อม นอกจากพ่อเจ้าวัดแล้วนายบานเย็นยังเข้ากับผู้นำชุมชนคนอื่น ๆ ไ้เป็นอย่างดีอีกด้วย เพราะจากการสัมภาษณ์ผู้นำต่าง ๆ พบว่า ผู้นำเหล่านี้ทั้งหมดสนับสนุนนายบานเย็นเป็นอย่างมาก

ตำแหน่งต่าง ๆ ที่นายบานเย็นเคยดำรงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะเป็นเครื่องชี้แสดงถึงแนว โนมทางอำนาจของนายบานเย็นไ้โดยชัดๆ เกี่ยวกับ เครดิต ยูเนียนฯ นั้น ในระยะเริ่มแรกเขาดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจบัญชีและกรรมการฝ่ายเงินกู้ (ตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการฝ่ายเงินกู้) มาโดยตลอด จนถึงปีที่ ๒ นายบานเย็นก็ไ้ครองตำแหน่งรองประธานในคณะกรรมการ กลางและในปีที่ ๓ เขาก็ยังดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการ กลางอีกครั้งหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนี้เขาปฏิเสธตำแหน่งทุกตำแหน่งในคณะกรรมการ เครดิตยูเนียนฯ ซึ่งจากการสอบถามคณะกรรมการ ไ้ความว่า ทุกคนเสียดายนายบานเย็นเป็นอย่างมาก เพราะนายบานเย็นเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มและวาทะศิลป์ในการพูดที่เยี่ยมที่เดียว นายบานเย็นไ้ให้เหตุผลกับผู้ทำวิจัยถึงการปฏิเสธตำแหน่งในคณะกรรมการ เครดิตยูเนียนฯ ว่า ตนเองทำมานานแล้วตั้งแต่สมัยที่เริ่มทำซึ่ง เป็นระยะที่มีปัญหามาก ปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ไ้ลดน้อยลงไปมากแล้ว การบริการงานทุกอย่างก็เข้าที่

และดำเนินไปได้เรียบร้อย ทุกฝ่ายก็ทำงานกันเป็นหมดทุกคนแล้ว คนจึงไม่มีความ
จำเป็น อีกประการหนึ่งงานอาชีพทุกวันนี้ก็ยุ่งยากมากขึ้น คนจึงขอลอนตัวจาก
ตำแหน่งในคณะกรรมการ เครดิทยูเนียนเป็นการชั่วคราว แม้ว่านายบานเย็นจะถอน
ตัวจากกรรมการ เครดิทยูเนียน แต่ นายบานเย็นก็ยังดำรงตำแหน่งที่มีเกียรติและ
มีความสำคัญอย่างมากในชุมชนบ้านโคกวัด ปัจจุบันความเป็นผู้นำของนายบานเย็น
ได้ขยายขอบเขตที่กว้างออกไปจนถึงระดับตำบลแล้ว เพราะในปัจจุบันนี้นายบานเย็น
ยังได้ดำรงตำแหน่งกรรมการสุชาภิบาลโคกปีบอีกด้วย กรรมการสุชาภิบาลที่นาย
บานเย็นดำรงอยู่นั้น เป็นตำแหน่งที่ได้มาจากการเลือกตั้งจากชาวบ้านในเขตสุชา
ภิบาลทั้งหมด จากการพูดคุยกับปลัดอำเภอดำรงหัวหน้ากิ่งอำเภอโคกปีบในปัจจุบัน
ได้ความว่า นายบานเย็นเป็นคนตั้งใจทำงานให้กับสุชาภิบาลและทางกิ่งอำเภอ
เป็นอย่างดี ซึ่งหัวหน้ากิ่งเองก็ยอมรับในเรื่องนี้ และพร้อมที่จะสนับสนุนต่อไป
แต่หัวหน้ากิ่งก็กล่าวถึงชื่อเสียงของนายบานเย็นว่า เป็นคนที่มีจุดอ่อนอยู่ตรงที่เป็น
คนขี้เกรงใจคนอื่น ซึ่งการเกรงใจมากเกินไปของนายบานเย็นนี้ หัวหน้ากิ่ง
เกรงว่าถ้า นายบานเย็นเป็นผู้นำในระดับที่สูงขึ้น อาจทำให้งานที่นายบานเย็น
รับผิดชอบนั้นเสียหายได้ แต่ปลัดอำเภอดำรงหัวหน้ากิ่งก็เชื่อว่า จุดอ่อนในเรื่องนี้
สามารถแก้ไขได้

สิ่งที่เราได้ในบทนี้ก็คือ รายชื่อของบุคคลที่เป็นบุคคลชั้นนำในชุมชน
บ้านโคกวัด พร้อมกับจุดมุ่งหมาย บทบาทหรือผลงานที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมที่บุคคล
นั้น ๆ ได้กระทำในชุมชนโคกวัดในบทต่อไป เราจะทำการวิเคราะห์ศึกษาลักษณะ

สัมภาษณ์ สมพงษ์ สุคันทรส, ปลัดอำเภอดำรงหัวหน้ากิ่งอำเภอโคกปีบ,
๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘.

โครงสร้างทางอำนาจในชุมชนบ้านโคกแก้วอย่างละเอียด โดยเราจะเริ่มต้นในบทต่อไปด้วยเรื่องราวเฉพาะกรณี ซึ่งแสดงถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ต่อจากนั้นเราจะวิเคราะห์ถึงภาวะผู้นำ รูปแบบของอำนาจของบุคคลชั้นนำเป็นรายบุคคล ต่อจากนั้นเราจะขยายการวิเคราะห์ให้กว้างขวางออกไปเป็นประเด็นต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งเป็นประเด็นของปัจจัยสังคมภายในชุมชนและประเด็นของปัจจัยภายนอกคืออำนาจที่มาจากภายนอกชุมชน ในท้ายที่สุดของบทต่อไปนั้นจะเป็นเรื่องของโครงสร้างทางอำนาจภายในชุมชน.